

А н а л и з

на

здравословното състояние

на организираните детски и

ученически колективи в

област Монтана

2014 г.

Анализът включва резултатите от основния профилактичен преглед, проведен през 2013 година. Съгласно Наредба № 3/27.04.2000г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата медицинският специалист извършва анализ на здравословното състояние на обслужваните от него деца и ученици въз основа на получените данни от личния (семеен) лекар и изпраща в Регионалната здравна инспекция.

Информация за здравословното състояние на децата и учениците е постъпила от 59 училища и 55 детски заведения. Събираемостта на информацията е 100%.

Анализът на данните сочи, че през учебната година данни за проведени профилактични прегледи са получени за 93% от децата или с 3% по-малко от 2012 година. При учениците обхвата с профилактични прегледи е 88% или със 2% повече от предходната година.

Проблемът съпътстващ събираемостта на информацията за проведените профилактични прегледи на учениците остава и през 2012 година. Медицинските специалисти в училищата съобщават, че учениците и родителите не изискват документи от профилактичните прегледи или не предоставят същите на медицинския специалист в училището.

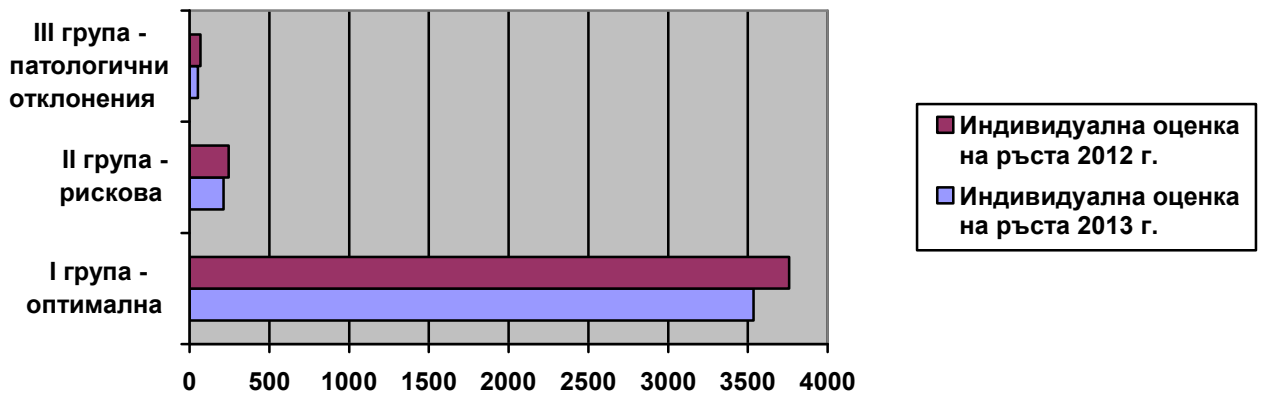
Общият брой на децата и учениците, чието здравословно състояние е проследено в анализа е:

- От 1-3 години – 456 лица;
- От 3-7 години – 3429 лица;
- От 7- 14 години – 8918 лица;
- От 14 – 18 години – 4844 лица.

ОЦЕНКА НА АНТРОПОМЕТРИЧНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ НА ДЕЦАТА ОТ ДЕТСКИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ.

1. Индивидуална оценка на ръста.

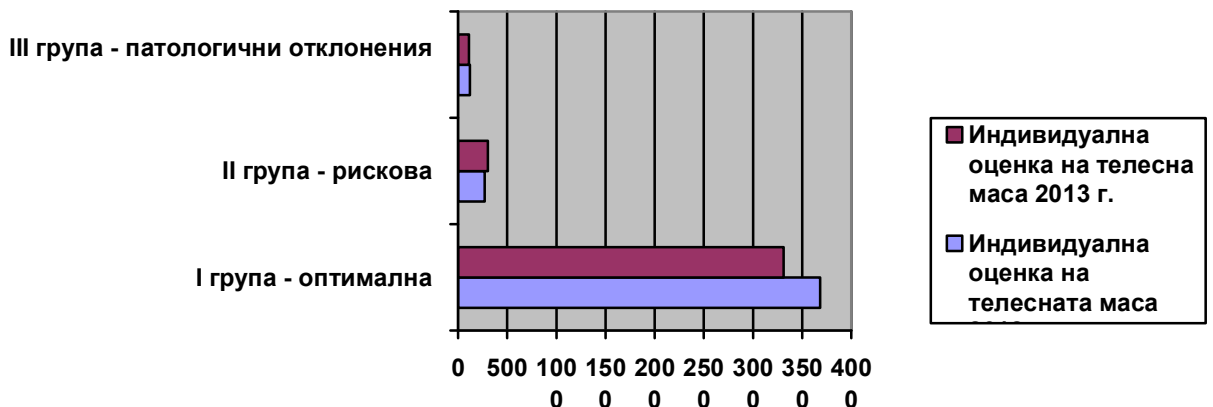
Индивидуална оценка на ръста е направена на 3803 деца (98%). Данните от оценката на ръста показват, че в I група – норма попадат 3536 деца, в рисковата група 214 деца. В групата с патологични отклонения са 53 деца или 1.4% от измерените деца. Чести отсъствия от детските заведения и напускането им са причина 2% от обслужваният контингент да не бъде измерен. Процентното съотношение на брой измерени деца спрямо 2012 година се запазва. Няма промяна и в рисковата група и в групата на патологичните отклонения.

2. Индивидуална оценка на телесната маса.

Индивидуална оценка на телесната маса е направена на 3725 деца (96%). От тях с нормална телесна маса са 3310 деца – 89%, което е с процент по-малко от предходната година. В рискова група са 304 деца или 8% от измерените деца на тегло. През 2012 г. в рисковата група са 7%. В III група с патологични отклонения са 111 деца, под нормата 33 деца. Не се отбелязва промяна в процента на децата спрямо 2012г. През 2013 г. децата с телесна маса над нормата са 78 деца или 2% от общия брой измерените деца, което показва запазване на процента с 2012 година.

Не са измерени на тегло 160 деца или 4%. Причината за това е същата като при индивидуалната оценка на ръста.

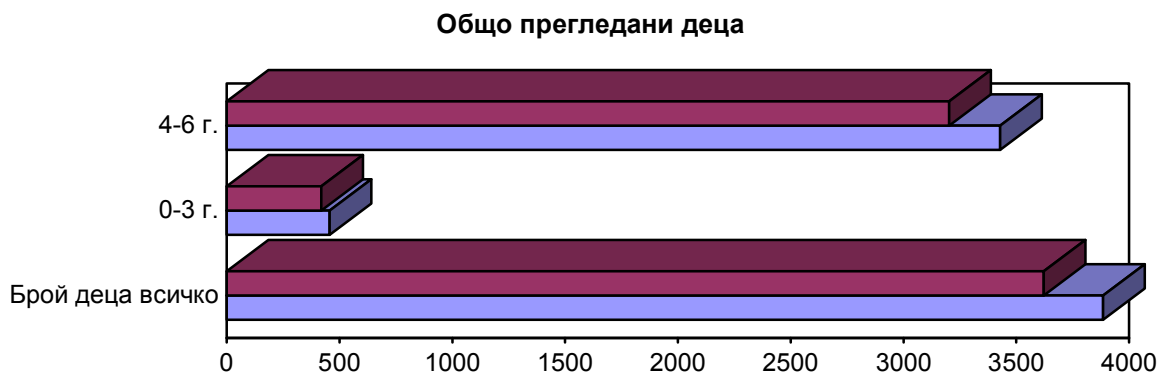

ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА

Анализът на физическия статус на децата от детските заведения в областта сочи, че 88% са покрили нормите за физическа дееспособност за съответната възраст.

За учебната 2012/2013 г. от 3885 деца от 0-6 години резултати от профилактични прегледи са представили 3622 или 93%. Събираемостта на информацията е с 3% по-малко от предходната година. В яслена възраст – подлежащи 456 деца, обхванати 420 бр. или 92%. Във възрастта от 4-6 години

результати от проведен профилактичен преглед са получени за 3202 деца или 93%, при подлежащ контингент от 3429 деца.

При профилактичните прегледи са открити заболявания при 329 деца, разпределени както следва: до 3-годишна възраст 36 деца и от 4-6 години – 293 деца.

Отнесено към общия брой на новооткритите заболявания, разпределението е следното:

- Затлъстяване – 19% или 64 деца, от тях 62 бр. във възрастовата група от 4-6 г.;
- Смущение в зрението – 15% или 50 деца, като 48 от тях са на възраст от 4-6 години;
- Хронични заболявания на тонзилите и аден. вегетации – 14% или 45 случая, при децата от 4-6г. – 30 бр. и в групата от 0-3 години – 15 броя;
- Астма – 9% или 29 деца на възраст от 4-6г.;
- Хроничен бронхит – 7% или 24 деца, като 20 деца от тях са на възраст от 4-6г.;
- Специфични симптоми и синдроми (заекване, тикове, анорексия, енурезис, стереотипи) – 7% или 23 деца на възраст от 4-6 години;
- Пневмония – 5% или 18 новорегистрирани случая;
- Алергичен ринит – 5% или 17 деца, като 14 от тях са на възраст от 4.6 години;
- При останалите заболявания и аномалии разпределението е както следва:
  - 10 новорегистрирани с диагноза „Епилепсия“;
  - 9 новорегистрирани с диагноза „Абдоминална херния“;
  - 7 случая с диагноза „Детска церебрална парализа“;
  - 5 случая с диагноза „Специфична забавяне в развитието“;
  - По 3 новооткрити случая със захарен диабет и болести на кръвта и кръвотворните органи;
  - По 2 новорегистрирани с диагнозите „Плоско стъпало“, „Вродени аномалии“; „Остър и хроничен пиелонефрит“

Сравнителният анализ показва, че се запазва тенденцията наложила се през годините на регистриране на новооткрити случаи на затлъстяване, смущение в зрението и астма.

Диспансерно наблюдение се осъществява на 151 деца или 4% от общия брой деца. При заболяванията, изискващи диспансерно наблюдение най-висок е броя на децата при:

- Намаление на зрението на двете очи – 36 случая (24% от общия брой диспансеризирани деца).
- Астма – 24 случая (16% от общия брой диспансеризирани деца).
- Други алергични ринити – 11 случая (7% от общия брой диспансеризирани деца). Алергични ринити, причинени от полени – 10 случая.
- Диспансеризирани с диагноза – обикновен хроничен бронхит – 8 деца, епилепсия – 7 деца, детски аутизъм – 6 деца, слепота на едното око и намаление на зрението на другото – 6 деца, глухота – 5 деца.

В общините ситуацията е следната:

- В община Монтана - водещо заболяване е намаление на зрението на двете очи – 22 диспансеризирани, следвано от астмата – диспансеризирани 17 деца. На трето място са други алергични ринити, алергични ринити, причинени от полени и обикновен хроничен бронхит с по 8 деца. Единични са случаите на генерализирани разст. в развитието детски аутизъм, епилепсия, др. поведенчески и емоционални разстройства.
- Община Вълчедръм - водещи заболявания са: слепота на едно око и намаление на зрението на другото - 6 деца, хидроцефалия - 4 деца, хр. обструктивна белодробна болест с ОРИДДП – 4 деца, други алергични ринити – 3 деца.
- Община Лом - от заболяванията, които изискват диспансерно наблюдение водещи са намаление на зрението на двете очи, астмата и ентеробиоза. Единични са случаите на детска церебрална парализа, епилепсия, детски аутизъм, инсулинозависим тип диабет без усложнения.
- Община Вършец – преобладават случаите на деца диспансеризирани с диагноза „Епилепсия” и „Други алергични ринити”.

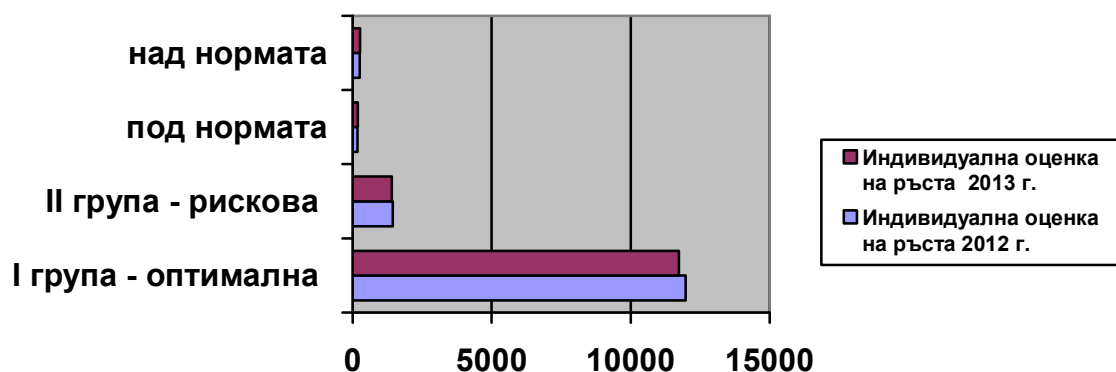
- Община Медковец – диспансеризирани са 6 деца. От тях 4 деца са с диагноза „Намаление на зрението на двете очи” и 2 деца с диагноза „Астма”.
- Община Берковица – подадени са данни за 6 деца. С диагноза „Глухота” – диспансеризирани 3 деца. С диагноза „Левкемия”, „Ентеробиоза” и ДЦП на диспансерно наблюдение се водят по 1 дете.
- Община Якимово – посочена е астмата като водещо заболявания.
- Медицинските специалисти от община Брусарци, община Чипровци, община Георги Дамяново и община Бойчиновци са отбелязани, че няма деца водещи се на диспансерно наблюдение през 2013 г.

Потвърждава се наблюдаваната от предходните години тенденция за увеличаване случаите на едни и същи заболявания като намаление на зрението, астма и алергични ринити.

ОЦЕНКА НА АНТРОПОМЕТРИЧНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ НА УЧЕНИЦИТЕ

1. Индивидуална оценка на ръста.

Индивидуална оценка на ръста е направена на 13595 ученици (99%). Данните от оценката на ръста показват, че в I-ва група – оптимална попадат 11740 ученици, в рисковата група са 1412 ученици. Патологични отклонения са регистрирани при 443 ученици в това число под нормата 183 бр. и над нормата 260 ученици.

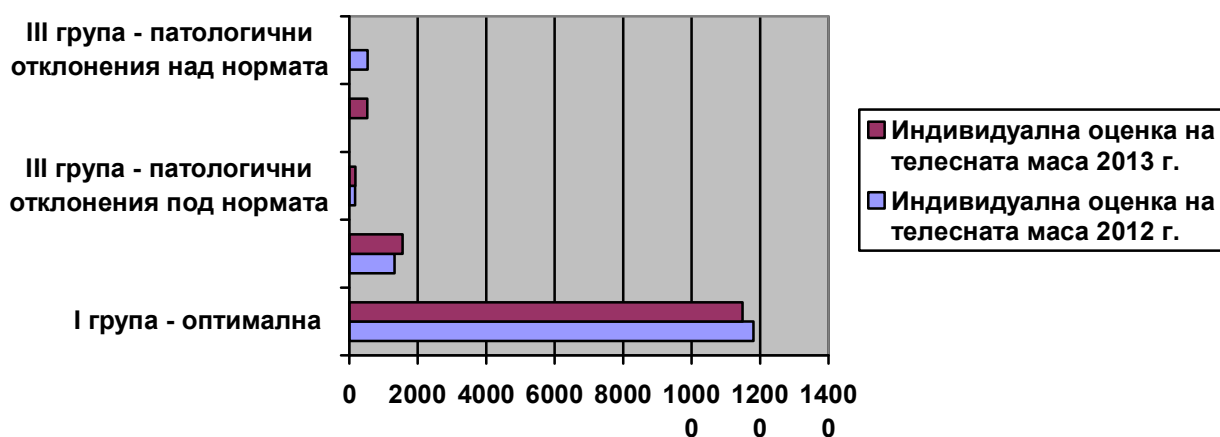

2. Индивидуална оценка на телесната маса.

Индивидуална оценка на телесната маса е направена на 13747 ученици или на 99.9% от общия брой. Данните сочат, че с нормално телесно тегло са 11493 ученици или 84% от измерените ученици. В рисковата група са 1554 лица (11% от общия брой на измерените). Патологични отклонения са открити при 700 ученици. Под нормата са 175 бр., а над нормата 525 броя. Сравнителният анализ показва запазване на процента на учениците в III група с патологични отклонения.

Вероятните причини за патологичните отклонения в телесната маса се дължат на генетична обусловеност, непълноценно хранене и консумация на

нездоровословна храна; намалена двигателна активност и ниска мотивация за спорт, повишена компютързация на ежедневието.

ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

Данните от анализа на физическия статус на учениците сочат, че 98% (13528 бр.) от тях са покрили нормите за физическа дееспособност, като 151 ученици или 1.1% са освободени от часовете по физическо възпитание, поради различни заболявания. Учениците включени в групи по лечебна физкултура са 106 бр., в оздравителните училища. В масовите училища няма групи по лечебна физкултура. Медицинските специалисти са отбелязали 83 ученици с оценка слаб (2).

За учебната 2012/2013 г. от общо 13762 ученика информация за профилактични прегледи е получено от 12099 ученика (88%), което е с 2 % повече от предходната година. В това число събираемостта на информацията във възрастовите групи на I клас, VII клас и X клас е както следва:

- 99% от първокласниците са представили документ за проведен профилактичен преглед;
- 91% от седмокласниците са представили документ за проведен профилактичен преглед от личния лекар;
- При X клас информация за резултатите от проведения профилактичен преглед са представили 91%.

Събираемостта на информацията с нарастване на възраста се променя в низходяща прогресия. Но в сравнение с предходната година събираемостта на информацията е нарастнала с 4% при десетокласниците. В останалите възрастови групи процента се запазва.

От 12099 ученици, нови заболявания са открити при 746 лица (6%). При първокласниците нови заболявания са открити при 108 ученици. При 110 от седмокласниците, обхванати с профилактичен преглед, са регистрирани нови заболявания. В групата на десетокласниците нови заболявания има при 78 лица.

Отнесено към общия брой на новооткритите заболявания, най-голям е процента на:

- Затлъстяване – 221 ученици или 30%. Отбелязва се понижение с 4% спрямо предходната година. В наблюдаваните групи разпределението е: 15 случая в I клас, 21 случая в VII клас и 30 случая в X клас.
- Астмата - 99 случаи или 13%. Съотношение на новооткритите случаи в I, VII и X клас е 16:6:3.
- Олигофрения – 55 новорегистрирани случая.
- Хронични заболявания на тонзилите и аден. вегетации – 51 сл. или 7% от общия брой на новорегистрираните заболявания.
- Артропатии и сродни заболявания – 43 случая или 6%. В т.ч. 4 случая в X клас и 1 случай в I клас.

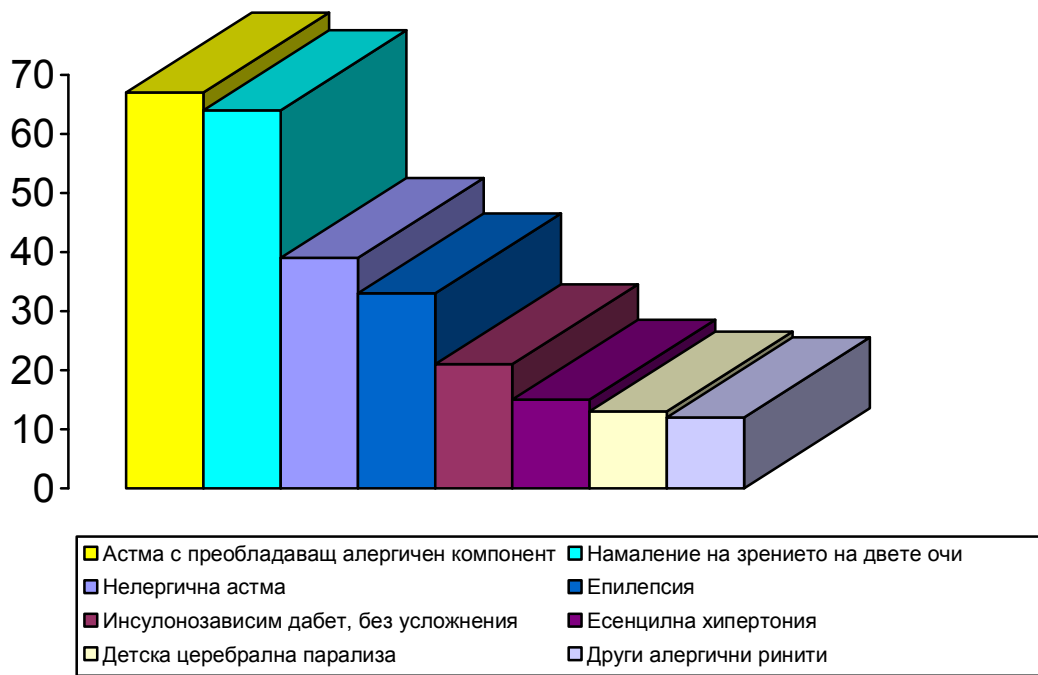
Голям дял от новооткритите заболявания заемат гастрит и дуоденит (3%), смущение в зрението (3%), захарна болест (2%), специфични симптоми и синдроми /заекване, тикове, анорексия, енурезис, стереотипи/ (2%), детска церебрална парализа (2%), вродени аномалии на сърдечно съдовата система (2%).

В групата на „други” са 3% от новорегистрираните случая.

Общо диспансеризираните ученици през анализирания период са 388, от тях от 7-14 години – 271 бр. и от 14-18 години – 117 бр. При заболяванията, изискващи диспансерно наблюдение, най-висок е процента на:

- Астма с преобладаващ алергичен компонент – 67 ученици на диспансерен отчет или 17% от общия брой на диспансеризираните. 10% са диспансеризирани с диагноза „Неалергична астма”.
- Намаление на зрението на двете очи – 64 случая (16% от общия брой на диспансеризираните). Съотношението на диспансеризираните в групата от 7-14г и от 14-18г. е 50:14 случая. С диагноза „Намаление на зрението на едното око” са диспансеризирани 3% от учениците.
- Епилепсия – 33 случая, 9% от диспансеризираните лица. Преобладават учениците от 14-18 г. – 19 броя.
- Инсулинозависим диабет, без усложнения – 21 случая, 5% от диспансеризираните лица.
- Есенциална /първична/ хипертония – 15 случая или 4% от общия брой на диспансеризирани.
- Детска церебрална парализа – 13 случая или 3% от общия брой на диспансеризирани.
- Други алергични ринити – 12 диспансеризирани. Във възрастовата група от 7-14 г. са регистрирани 8 ученици, а от 14-18 г. са диспансеризирани 4 ученици.

Потвърждава се наблюдаваната от предходните периоди тенденция за увеличаване случаите и регистриране на нови такива от едни и същи заболявания, като астма и намаление на зрението.

В общините ситуацията е следната:

- Община Монтана – брой диспансеризирани ученици – 209 броя. Водещо заболяване е астма с преобладаващ алергичен компонент – 51 ученици, следвана от неалергичан астма – 32 ученици. С диагноза „Намалението на зрението на двете очи” са диспансеризирани 54 ученици. На трето място е епилепсията с диспансеризирани 15 ученици.
- Община Лом – общ брой диспансеризирани 14 ученици. Разпределението е следното: 1 лице с диагноза „Хроничен вирусен хепатит”, 3 лиц с ентеробиза, 3 лица с инсулинозависим диабет, без усложнения, 3 лиц с епилепсия, 2 лица с глухота и по 1 ученик с ДЦП и други уточнени вродени аномалии на сърцето.
- Община Вълчедръм - брой диспансеризирани ученици 53. Водещо заболяване е намаление на зрението на двете очи /диспансеризирани 15 лица/. На второ място е астмата с преобладаващ алергичен компонент – 9 случая. На трето място са други неточно определени болести на сърцето – 6 диспансеризирани ученици.
- Община Бойчиновци – брой диспансеризирани 19 ученици. Водещи заболявания са астма – 7 ученика, от тях с преобладаващ алергичен компонент – 4 бр. и 5 ученици с диагноза „Епилепсия”.
- Община Медковец – диспансеризирани 18 ученици. От тях преобладават случаите на намаление на зрението на двете очи и обикновен хроничен бронхит.

- Община Берковица – диспансеризирани 66 ученици. Преобладават диспансеризираните ученици със следните заболявания: други нарушения в резорбцията на червата – 9 броя; други алергични ринити – 8 броя, детска церебрална парализа – 8 броя и епилепсия – 3 броя. По-голяма част от диспансеризираните с тези заболявания са от Помощното училище в гр. Берковица.
- Община Брусарци – няма данни за диспансено наблюдение..
- Община Вършец – диспансеризирани 7 ученици с инсулинозависим диабет, безусловнения и епилепсия, енцефалит, глухота, митрален(клапен) пролапс.
- Община Чипровци – диспансеризиран 1 ученик с диагноза „Болест на Hodgkin”.
- Община Якимово – диспансеризиран 1 ученик с диагноза „безвкусен диабет” и 1 ученик с диагноза „генерализирани разстройства в развитието детски аутизъм”.
- Община Георги Дамяново – няма данни за диспансеризирани ученици.

ИЗВОДИ:

- През 2013 година от проведените профилактични прегледи данни за проведени профилактични прегледи са получени за 93% от децата или с 3% по-малко от 2012 година. При учениците обхвата с профилактични прегледи е 88% или със 2% повече от предходната година. Проблемът съпътстващ събираемостта на информацията за проведените профилактични прегледи на учениците остава и през 2013 година. Медицинските специалисти в училищата съобщават, че учениците и родителите не изискват документи от профилактичните прегледи или не предоставят същите на медицинския специалист в училище.
- Обхватът на децата и учениците, на които е извършено антропометрично изследване от медицинските специалисти е 98% при децата и 99.9% при учениците.
- Потвърждава се наблюдаваната от предходните периоди тенденция за увеличаване и регистриране на нови случаи на едни и същи заболявания, като: затлъстяване, астма и смущение в зрението. Повишеният процент на случаите със затлъстяване налага извода, че съществуват сериозни пропуски в храненето и намалена физическа активност вследствие съвременния начин на живот.
- При заболяванията изискващи диспансерно наблюдение водещи и в двете възрастови групи от 0-7 г. и от 7-18 г. са астмата и намаление на зрението на двете очи.